

Přihláška do soutěže

Labyrint světa

O cenu Vladimíra Jochmanna pro učitele

2013

Mgr. Ivan Machek
Gymnázium Ostrov
Studentská 1205
363 01 Ostrov

Vážená hodnotící komise,

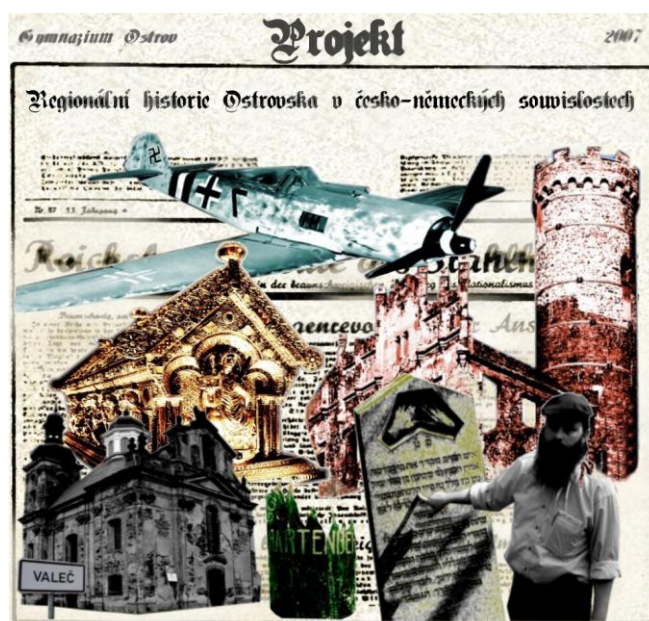
praktikuji již přes 20 let, nejdelší čas na osmiletém gymnáziu v Ostrově nedaleko Karlových Varů. Jsem vystudovaný učitel ZSV a dějepisu. Učím na vyšším gymnáziu sociologii, filosofii, semináře dějiny současnosti, dějiny diplomacie, společenskovední seminář a historii. Popíšu Vám zde své aktivity, kterými se snažím ve svých studentech podpořit humanitní vzdělání, vztah k místu, kde žijí, a ke vzdělání jako nejlepšímu vkladu do své vlastní budoucnosti.

Mé aktivity:

1) Regionální historie Ostrovska v česko-německých souvislostech

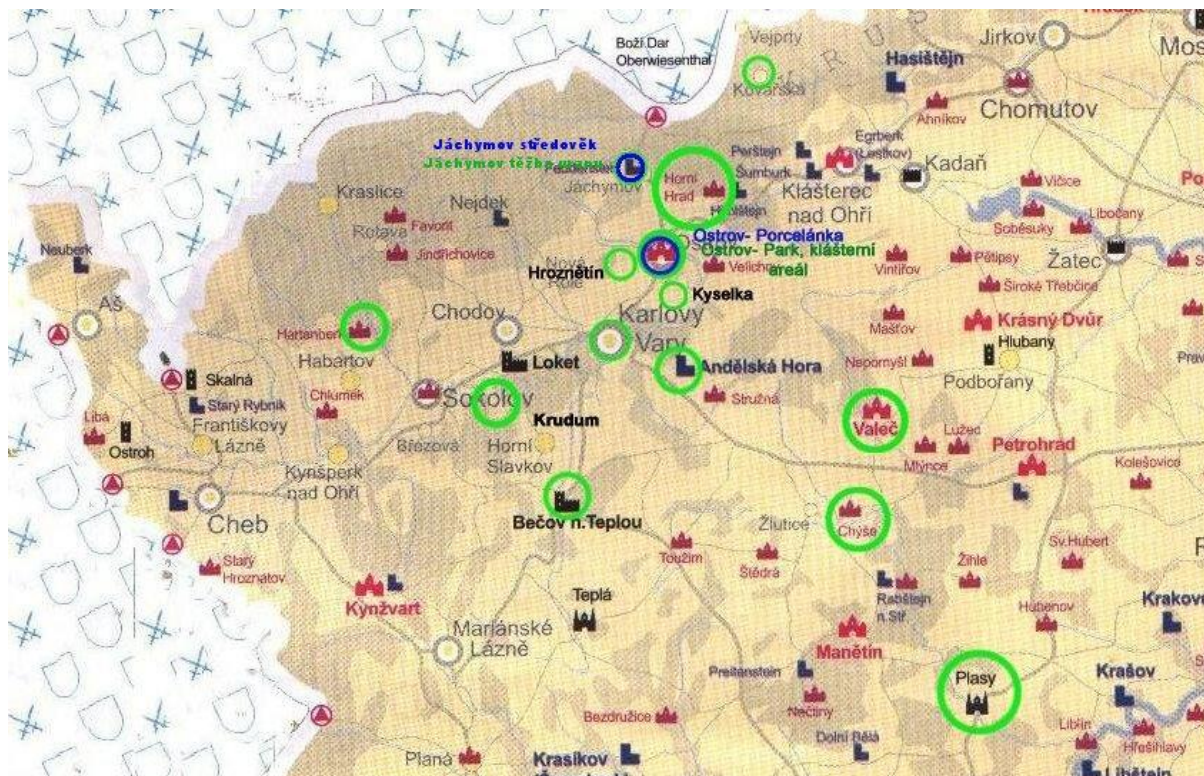
Na tomto projektu jsem pracoval v historickém kroužku se studenty dva roky. Výsledkem bylo vzdělávací CD zabývající se regionální historií přesahující region města Ostrova v česko-německých souvislostech.

Společně jsme vybrali tato témata: Valeč, Chýše, Hartenberg, Horní hrad, Lázně Kyselka, Kovářská, Židé v Hroznětíně, Andělská hora, Ostrovská porcelánka, Posvátný okrsek v Ostrově a zámecký park, Krudum, Středověký Jáchymov, historie těžby uranu v Jáchymově, Bečov, Židé v Karlových Varech a Plasy. Všechny lokality jsme se studenty několikrát navštívili, pravidelně se setkávali s odborníky na danou lokalitu (archeology, kastelány, kronikáři, památkáři, pamětníky,...) a provedli fotodokumentaci a nákresy. Ve školním prostředí na CD pracovalo několik skupin studentů. Někteří tvořili texty, jiní překládali do němčiny a další zpracovávali výtvarnou a digitální podobu výsledného CD.

Obrázek 1 - Přebal CD Regionální historie Ostrovska v česko-německých souvislostech

Při načtení CD v mechanice nebo otevření odkazu přes web školy se objeví mapa, kde si může uživatel kliknout na lokalitu, která ho zajímá, v české nebo německé verzi.

Obrázek 2 - <http://www.gymostrov.cz/Projekty/indexCZ.html>

Uran v historii Jáchymova

Úvodní strana

Fotogalerie

Valeč

Chýše

Hartenberg

Horní hrad

Lázně Kyselka

Kovářská

Židé v Hroznětině

Andělská hora

Ostrovská porcelánka

Posvátný okrsek v Ostrově

a zámecký park

Krušovice

Středověký Jáchymov

Historie těžby uranu

v Jáchymově

Bečov

Židé v Karlových Varech

Plasy

Jáchymov, lázeňské městečko s necelými třemi tisíci obyvatel leží na severozápadním okraji Čech. Město je poměrně vzdáleno od středisek politického a kulturního dění, často však odráželo i to, co se odehrávalo ve vzdáleném světě. Někdy získávalo, jindy na otřesy světových událostí doplácelo.

Již v 16. století byl na rudních žilách krušnohorských, zejména v okolí Jáchymova, při tehdejšímu rozvoji těžby stříbrných rud nacházen častěji černý nerost, který se podobal některým stříbrným rudám, neobsahoval však stříbra vůbec, nebo jen velmi málo. Horníci, kteří pracovali na žile s takovým nerostem, měli opravdovou smůlu, neboť nemohli objevit rudy dobré jakosti. Neoblíbený nerost byl proto nazván výstřední smolincem (pechblende, pechstein), k čemuž především přispěla okolnost, že se někdy skutečně až nápadně podobal černé smůle. Přesto byl občas taven spolu s rudami stříbrnými, většinou však odhazován na haldy jako nerost zcela nepotřebný.

Tepřve v roce 1787 byl v něm přesným chemickým rozбором zjištěn nový prvek, nazvaný uran k uctění Herschelova objevu planety Uranu. Ale ani potom nebyla hodnota smolince náležitě pochopena.

Vlastnost po staletí vyhazovaného smolince, který po delším pobytu na vzduchu dostával pestré zbarvení převážně žlutých a oranžových odstínů, nešla pozornosti těch, kdo s ní přicházeli do styku. A tak se rokem 1840 započalo v Jáchymově s výrobou uranových barev. Cena uranové rudy stoupala takovým tempem, že roku 1852 se začal smolincem v Jáchymově těžit. Výroba uranových barev trvala v Jáchymově až do začátku druhé světové války.

Obrázek 3 - Ukázka zpracování jednoho tématu z CD

2) Poznávací exkurze do zahraničí (příprava, realizace,...):

a) Pobaltí a Rusko

V červnu 2008 jsme se vydali na 13 denní putování Pobaltím a Ruskem. Navštívili jsme Litvu (Vilnius, Kaunas, Horu křížů), Lotyšsko (Riga, Jurmale), Estonsko (Talin), 3 dny jsme pobyli v Petrohradu (Piskarevský memoriál, Ermitáž, Aurora, Něvský prospekt, vojenská muzea, Petrodvorec, otvírání mostů na Něvě, Puškino a Jantarovou komnatu, Kateřinský palác,...) a prohlédli si Novgorod, Pskov a Čudské jezero. Domů jsme se vraceli přes Lotyšsko a Litvu (vodní hrad Trakai). Poslední zastávka byla v Polském Těšíně.

Realizace cesty byla náročná, neboť pro dnešní studenty z EU je celní a pasová kontrola uměle a bezdůvodně protahovaná sama o sobě nezapomenutelným zážitkem. Vzhledem k vízové povinnosti s Ruskem měli někteří studenti nečeské národnosti problémy s obdržením víza, a proto se na poslední chvíli doplňovali a měnili přihlášení účastníci. Chtěli jsme i do Kaliningradu k hrobu I. Kanta, ale vzhledem k cenám víz v Rusku (dalších 1300,- Kč za jednodenní vjezd a výjezd z Ruska) jsme Kanta se slzou v oku oželeli.

Následně jsem pořádal 3 hodinové přednášky „O zemi, kde zítra znamená včera“ pro studenty, kteří se exkurze nemohli zúčastnit.

b) Benelux

V září 2009 jsme se 42 studenty naší školy navštívili významná a památná místa evropských dějin i současnosti: krátké zastavením na hřbitově amerických vojáků Luxembourg American Cemetery, kde je pochován i osvoboditel Plzně generál Patton; prohlídka hlavního města

velkovévodství Luxembourg, nazývaného pro svoji důkladnou fortifikaci „Gibraltar severu“, katedrála Notre Dame s ostatky lucemburského hraběte a českého krále Jana Lucemburského, zastavení u památníku Jana Palacha; návštěva muzea ve městě Bastogne - bitva v Ardenách; sídlo Evropského parlamentu v Bruselu (absolvovali jsme odborný výklad, návštěvu jednacího sálu a besedu s pracovníci EP); Waterloo - místo porážky císaře Napoleona z června roku 1815, výstup na pahorek Butte de Lion a možnost shlédnutí zobrazení bitvy na 110 m dlouhém plátně; večerní procházka Bruselem s návštěvou historických památek tohoto kosmopolitního města a historické město Cáchy (Aachen).

c) Normandie

V září 2010 jsme ujeli během historické exkurze Francií 3200 km. Hlavními cíli byla bojiště 1. světové války (Ypres a Verdun) a 2. světové války (Normandie - spojená s operací OVERLORD), ale i středověké pamětihodnosti (tapiserie v Bayeux, klášter Mont Saint Michel,...) a nádherné pobřeží Atlantiku v Etretatu. Navštívili jsme i vesničku Cresy, známou v Čechách jako

Kresčák, kde padl roku 1346 Jan Lucemburský. Cestou domů jsme uctili ve vsi La Targette památku legionářů, kteří položili životy za vznik Československa pietním aktem a zpěvem „celé“ československé hymny.

d) March of the Living v Osvětimi v Polsku

Pravidelně se se studenty účastním Pochodu živých na počest přeživších Šoa. Mají zde možnost vidět na vlastní oči místa, o kterých nám na besedách vyprávějí pamětníci, a setkat se zde s lidmi z celého světa.

K neopakovatelným zážitkům patří setkání s pamětníky přímo na místech nelidského zacházení s lidmi, kteří neměli ani svá jména a byli jen čísla.

e) Balkán

Na konci září 2011 jsme se vydali směrem jihovýchodním, na Balkán: hlavní město Srbska Bělehrad poznamenané válkou a bombardováním vojsky NATO v roce 1999, s tureckou pevností Kalemegdan, mauzoleem jugoslávského prezidenta J. B. Tita, pravoslavnými kláštery a ruchem balkánského velkoměsta; lázeňské město v Bosně a Hercegovině Srebrenica s velmi emotivní prohlídkou hřbitova po největší poválečné genocidě muslimů v Evropě; cesta přes hory do multikulturního velkoměsta plného mešit, kostelů i synagog, do Sarajeva, místa spojeného s atentátem na budoucího císaře Ferdinanda a se začátkem 1. sv. války a se stále viditelnými stopami po válce z 90. let; Jablanica, místo úspěšné bitvy „o zraněné“

na řece Neretvě; muzeum připomínající bitvu a partyzánského velitele J. B. Tita; dvě zastávky v Hercegovině: muslimské Počitejl s nejstarší medresou (školou pro muslimy) a mešitou a poté Mostar, dodnes rozdělený Neretvou na část chorvatskou a část muslimskou. Poslední zastávkou našeho putování Balkánem byla chorvatská perla v seznamu UNESCO - město Dubrovník, kde si v den naší návštěvy připomínali počátek ostřelování města Srby a Černohorci.

Zajímavostí celé cesty bylo, že nás na ní provázel jeden z našich studentů, jehož rodiče v 90. letech uprchli před válkou. Cestou domů nemohl chybět film od Kusturici Černá kočka a bílý kocour a balkánská múza Bregovič.

f) Norimberk a Dachau

V dubnu 2012 jsme navštívili se studenty našeho gymnázia místa spojená s nacionálním socialismem v Německu v první polovině 20. století: Norimberk - město, kde NSDAP pořádala od roku 1927 své stranické sjezdy a kde po 2. světové válce vítězné mocnosti soudily válečné zločince a druhý den koncentrační tábor v Dachau.

g) Berlín a Expedice Halič

V letošním školním roce chystáme Berlín (Židé v Berlíně, studená válka, muzeum Pergamon).

Na září 2013 je připravována Expedice Halič - přes Auschwitz, Krakow a Přemyšl do Lvova na Ukrajinu až po Zborov, domů přes Užhorod a Koločavu, s návštěvou Dukelského bojiště a Spišského hradu na Slovensku.

3) Exkurze v České republice

Každý školní rok připravuji kolem 5 exkurzí v ČR (Terezín, Brno, Praha, Plzeň, Cheb). Samotnou exkurzi většinou spojuji s návštěvou vhodného představení (Dejvické divadlo, Činoherní klub, Divadlo v Dlouhé, Minor,...). Díky vzdálenosti bývá drahé cestovné, a tak se snažím o co nejsmysluplnější využití cesty, aby poznání bylo doplněno i kvalitním kulturním zážitkem.

4) Besedy s významnými osobnostmi

Pro studenty již řadu let organizují přednášky, besedy a setkání s významnými osobnostmi, jejichž názory mohou studenty vhodně nasměrovat a povzbudit v jejich budoucí kariéře. Nejde jen o monology přednášejících, ale o živé diskuse, na které studenty připravují před samotnou přednáškou (čtení stěžejních textů, znalost reálií, zhlédnutí filmu či dokumentu). Besedy bývají velmi pozitivně hodnoceny i samotnými osobnostmi, o čemž svědčí i jejich opakované návštěvy našeho od metropole tak vzdáleného města. Během posledních let nás navštívili například: prof. V. Dvořáková, T. Halík, I. Klíma, A. Lustig, T. Sedláček, několikrát J. Šiklová, P. Procházková, J. Hutka, F. Čuňas Stárek, J. Štětina, H. Pavel, J. Wiener, M. Paumer,... mnoho pamětníků pol. procesů, letci RAF, přeživší holokaust, kapela Plastic People, prof. M. Hlinský, Marek Eben, MuDr. F. Koukolík, R. Hladík a kapela Blue Effect, M. Mládková,...

Cyril Šroboda.jpg

František Koukolík.jpg

Jan Zatlouhal.jpg

Jaromír Štětina.jpg

Magdalena Horetzká.jpg

Bob Halek.jpg

František Čuňas Stárek.jpg

Ivan Křmela.jpg

Jarmila Weinbergerová.jpg

Libuše Nachtmanová.jpg

Gran Jensen a Rudolf Honzá.jpg

Eliska Radimská.jpg

Chaim Koc.jpg

Jan Wiener.jpg

Karel Vynář.jpg

Arnošt Lustig.jpg

Edouard Husson.jpg

Hugo Pavel.jpg

Jan Sokol.jpg

Jiřina Šiklová.jpg

Adolf Burger.jpg

David Vávra.jpg

Hana Fialová.jpg

Jan Jiráček.jpg

Jaroslav Hutka.jpg

Michaela Vidiáková.jpg

Pavel Werner.jpg

Radim Hladík a Blue Effect.jpg

Václav Havel.jpg

Štěpán Mandrholc a Lutz Flörke.jpg

Marti Hliský.jpg

Ondřej Liška.jpg

Radek Černý.jpg

Tommy Karas.jpg

Vladimíra Dvořáková.jpg

Marita Kottlová.jpg

Jiří Malina a Oldřich Stránský.jpg

Plastic People.jpg

Tomáš Sedláček.jpg

Vladimír Mertl.jpg

Marko Černák.jpg

Miloš Hoznauer.jpg

Petra Procházková.jpg

Tomáš Halík.jpg

Václav Šrámek.jpg

Marek Eben.jpg

Milan Paumer.jpg

Petr Jáša.jpg

Stanislav Burachovič.jpg

Václav Malý.jpg

5) Seminář Dějiny diplomacie

Před 17 lety jsem pro studenty otevřel povinně volitelný seminář Dějiny vojenských a diplomacie, který během let vykrytalizoval v Dějiny diplomacie. V tomto semináři se studenty pravidelně analyzujeme současnou mezinárodní politickou situaci, předjímáme rozhodnutí velmocí a interpretujeme komentáře domácích i zahraničních médií zabývajících se aktuálními událostmi ve světě. Součástí vzdělávacího plánu semináře je interpretace významných událostí po druhé světové válce a jejich odezva pro dnešní dobu. Studenti čtou texty klasiků (H. Kissinger, F. Fukuyama, S. Huntington,...) a píší reflexe. Mnozí ze studentů semináře pak získané vědomosti a dovednosti každoročně

uplatňují jako účastníci Pražského modelu OSN, nově Pražského studentského summitu, často ve dvou i více delegacích. Někteří z účastníků pokračují v řídicích orgánech summitu jako studenti VŠ.

*Obrázek 4 - Studenti
japonské, venezuelské
a indické delegace
2011/2012*

Po skončení studií řada mých studentů začala pracovat jako učitelé na FF UK, novináři (např. v Respektu), či v diplomatických službách a vojenských misích.

6) SOČ

Jsem garantem Středoškolské odborné činnosti v oborech ZSV a dějepis na naší škole. Moji studenti dosáhli významných úspěchů v krajských i celostátních kolech:

Jan Železný se v roce 2009 umístil v oboru 17 - Filosofie, politologie a ostatní humanitní a společenskovědní obory na 1. místě v krajském kole a na **2. místě v kole celostátním** s prací Válka poradců: washingtonská diplomacie v Indočíně (1950-1965): <https://socv2.nidm.cz/archiv31/getWork/hash/4aedic36e-6ab3-102c-aea7-001e6886262a>

Hned v následujícím roce skončili ve stejném oboru Filip Harzer **v krajském kole na druhém místě** s prací Turecká okupace Kypru a vítěz krajského kola Boris Moskovič **na 4. místě v celostátním kole** s prací Krize a rozpad Titovy Jugoslávie.

Obrázek 5 – Jan Železný

Obrázek 6 - Boris Moskovič a Filip Harzer

7) Dějiny současnosti – volitelný seminář

Do ŠVP Gymnázia Ostrov jsem pro studenty kvart začlenil povinně volitelný seminář Dějiny současnosti, kde se zabýváme dějinami posledních let. Pracujeme převážně s prameny a pamětníky. Studenti své zkušenosti zaznamenávají a zpracovávají práce, které potom rozvíjejí ve vyšších ročnících. Jedná se o podchycení zájmu studentů, často i rodičů a prarodičů o historii, a nastolení i rodinných diskusí o tématech nedávné minulosti. Samotní studenti získají nenásilnou formou zkušenosti pro náročnější práci v budoucím studiu.

8) Politologický sborník studentů společenskovědního semináře

Studenti čtou zvolenou literaturu k zadanému tématu a následně píší reflexe, které jsou otištěny ve sborníku (letos již XI. ročník). Každoročně vybíráme nové téma (Rusko, holocaust, feminismus, multikulturalita, nacionalismus, ideologičtí klasici, základní filosoficko-politologická díla, psychologie...). O výtvarné zpracování titulní strany se starají sami studenti, kdy vybíráme nejzajímavější návrhy korespondující s obsahem. Sborníky jsou pak za úhradu kopírovacích nákladů poskytovány zájemcům, rozdávány návštěvám i prezentovány na každoročním Dni otevřených dveří naší školy.

Obrázek 7 - Sborníky jsou velmi oblíbené i mezi kantory

9) Studenti čtou a píší noviny

Pravidelně připravuji a povzbuzuji studenty na projekt MF Dnes Studenti čtou a píší noviny. Následně jejich příspěvky shromažďuji a pak odesílám. Zúčastnili jsme se zatím všech ročníků a to s velmi dobrými výsledky, kdy našim studentům byly otištěny články nejen v regionální, ale i v celostátní části deníku.

10) Jáchymovské peklo

Se studenty navštěvují místa v regionu, která odhalují, co se v 50. a 60. letech dělo, a spolu s posledními pamětníky studenty informuji, že v té době člověk sám jako jedinec nerozhodoval o svém osudu a běhu života. V okolí nedalekých bývalých jáchymovských uranových dolů si pravidelně připomínáme, jakou úlohu sehrály v době studené války a že mnoha lidem v období totality vzaly život a zdraví.

Obrázek 8 - Vyprávění bývalých MUKLů u Věže smrti

11) ŠOA

Dlouhodobě se věnuji tomuto tématu. Pro studenty pravidelně každý rok pořádám 3 až 4 besedy s přeživšími. V lednu si pravidelně již 15. rokem připomínáme **výročí Dne holocaustu** a studentům u této příležitosti promítáme dostupné kvalitní **filmy s tematikou ŠOA** (Obchod na korze, Modlitba pro Kateřinu Horovitzovou, Protektor, Dáblova dílna, Schindlerův seznam, V temnotě, Smrt krásných srnců, stejně tak filmy s tematikou genocidy jako je např. film Hotel Rwanda,...).

Studenty byl velice pozitivně hodnocen **projekt Po stopách Oty Pavla**. Navštívili jsme jeho bratra Hugo Pavla na chatě u Berounky. Nejzajímavější okamžiky zachytili studenti na kameru a z neopakovatelného setkání vznikl studentský film, v němž mimo jiné Hugo Pavel četl povídku Kapři pro Wehrmacht u rybníka v Buštěhradu a plakal.

Obrázek 9 - Hugo Pavel čte

Po návštěvě pamětnice Michaely Vidlákové jsme se vypravili vlakem do Terezína a přesně dle jejího popisu šli v sychravém podzimním dni **pěšky z Bohušovic do Terezína** stejně jako většina deportovaných Židů před 70 lety. Také o této cestě jsme natáčeli dokument a dle dobových fotografií porovnávali místa, kterými jsme procházeli.

Již třetím rokem **natáčíme dokument s výpověďmi pamětníků**, kteří našim studentům přibližují dobu, v níž prožívali svá dětská léta.

Mimo základní úvazek a aktivity, které popisuji výše, jsem i školní metodik prevence patologických jevů a také předseda předmětové komise ZSV a OV. Všemi těmito i dalšími aktivitami se kromě pravidelné výuky snažím, aby moje práce oslovila nejen studenty se zájmem o humanitní vědy a případně jim pomohla k výběru dalšího studia, ale aby i pro ostatní studenty byla odrazovým můstkem k dalšímu osobnímu rozvoji, rozšiřování rozhledu a k orientaci v současném světě. Aby jim i zdánlivě nenápadná setkání pomohla v řešení životních situací.

Na závěr bych chtěl poděkovat za přečtení.

S pozdravem

Mgr. Ivan Machek, Gymnázium Ostrov